

LADISLAV SMOČEK

Dr. Burke különös délutánja

Kendőzött komédia

FORDÍTOTTA HOSSZÚ FERENC

S Z E M Ě L Y E K

OUTĚCHOVÁ
SVATAVA
BURKE
TICHÝ
VÁCLAV

Régimódi, egyszerű szobácska. Asztal, szekrény, egy trónszerű karosszék, szék, vaskályba, a falon két arckép. Egy kisebb asztalkán ósdi gramofon, lemezzel, ébresztőóra, bamutartó. Az ajtó frissen van mázolva népies motívumokkal. Odakint verebek csipognak. A színen Svatava és Outěchová asszony, az anyja. Mindkét nő buzgón dolgozik; a szoba bajópadlóját sírolják, s közben az „Ó, te kedves szent Lőrínke” kezdetű dalt éneklik. A dal közepén Svatava birtelen anyja nyakába borul, és csókolgatni kezdi

SVATAVA Anyukám, én olyan boldog vagyok!

OUTĚCHOVÁ *(sírósan)* Hát még én, kislányom, hát még én! Jól nyomd rá! Öreg padló ez.

SVATAVA *(sírol)* A körmöm is lekoptatom, csak hogy Václavka jól érezze itt magát! Csak hogy boldogok legyünk itt! Új világot csinálunk ebből! Még a padlót is kicseréljük!

Énekelnek

OUTĚCHOVÁ *(szünet után)* Psssszt!

Hallgatódznak

Valaki jön!

A szín mögött elragadtatott kiáltások hallatszanak. Outěchová az ablakhoz szalad

Burke!

SVATAVA Azt írta, hogy csak holnap érkezik! Anyuka, ő hazudott!

OUTĚCHOVÁ A fenébe! Gyorsan tűnés, kislányom! Dobjuk fel hamar a szőnyeget! Ő az!

SVATAVA Hogy fog csodálkozni, szegény!

OUTĚCHOVÁ Hiába, kislányom, nincs mit tenni! Ilyen az élet.

SVATAVA Hiszen majd csak meglesz másuta is. Ugye, hogy meglesz, anyukám?

OUTĚCHOVÁ Kifelé, kifelé!

Kapkodva helyre rakják a szoba berendezési tárgyait, felkapják a vedreket és kimennek. Outěchová sebtiben behoz még egy tányér buktát. Kis ideig csönd. Verébcsipogás, ébresztőóra ketyegés. Végre bejön Burke és a barátja. Burke széttárt karral megáll az ajtóban

BURKE Le royaume me reverra! Nos, kolléga úr, ez hát az én dicső, szeretett rezidenciám!

TICHÝ *(leteszi a koffert, és becsukja az ajtót)* A szépség rezidenciája! Természetesen!

BURKE *(elragadtatottan járkal fel s alá)* A világ még nem tud róla, de a történelem egyszer még megkondítja itt a dicsőség harangját! A háziasszony és a leánya igazán pompásan gondját viselik. *(Ujját könnyedén végighúzza a bútorokon)* De hát három hónap mégiscsak három hónap! A fürdő ugyan pompásan bevált *(vizsgálódva a szívére teszi kezét)*, pompásan, de hiába, mihelyt nem él az ember folyamatosan itt, valahogy minden megdermed! Nem ártana kinyitni az ablakot!

TICHÝ Igen, természetesen!

BURKE *(felkiált)* Pompás kilátás! Az örök anya keble! Rettenetesen szívemhez nőtt mindez! Néha úgy tetszik nekem, hogy mindez élő itt körülöttem, haha! Jó dolog átszellemült környezetet teremteni magunk körül. *(A bekeretezett portrékra mutat)* Ez itt az idősebb Dumas, ez pedig Čelakovský. A fonográfot a lemezzel a szemétládban találtam egyszer. Különös, nemde? Pardon, ne álljon, kolléga úr, foglaljon helyet; csontváza, hogy tudományosan fejtszem ki magam, ne így legyen *(ujjával függőleges vonalat rajzol a levegőbe)*, hanem így! *(Négyest rajzol)* Hehehe!

TICHÝ Nem, köszönöm, hiszen én megyek is már. *(Leül a karosszékre)*

BURKE Egyszer mindannyian elindulunk a hosszú, hosszú útra, ki betegség, ki büntény révén. Ez az én kedvenc karszékem. Telente üldögélek benne a legszívesebben.

Tichý azonnal felpattan

Csak üljön, üljön, kolléga úr, hiszen még csak ősz van. Odahúzó a kályhához, előveszek valami jó olvasmányt – aha, maga tulajdonképpen azért az értékes könyvért jött, nemde bár? (*Beteszti esernyőjét, köpenyét és kalapját a szekrénybe*) Köszönöm, hogy hazasegített az állomásról!

TICHY Én nem sietek, mester!

BURKE Nagyon helyes! Főképpen az erdei növényekről szóló részt kell tüzetesen áttanulmányoznia. Rettenetesen szórakoztató! A többi könyvvel együtt ezt is épp nem régiben fölköltöztettem a padlásra. Fél a padláson?

TICHY Hogy is mondjam. Talán nem is. Megengedi, hogy rágyújtsak egy szivarra?

BURKE Csak parancsoljon. Én ugyan utálok a dohányzást, de a cigaretta füstjét, amelyet tulajdonképpen a hamu apró részecskéi alkotnak, egészen jól tűröm. A hamutartó a vendégek számára ott van, remélem, nem töri össze. Parancsol buktát?

TICHY Köszönöm.

BURKE Ah, ne köszönjön meg egy ilyen csekélységet ilyen nagyon; hátha meg van mérgezve, haha! Meg aztán: felkínálni egy buktát, ez még egyáltalán nem nagy áldozat. Nagy áldozat . . . siet?

TICHY Igen, természetesen. Egyáltalán nem! Csöppet sem sietek!

BURKE No látja! Ez a környezet egyszerűen megnyergeli az embert! Kezdek elragadtatásba esni! Hiszen ki tudja, hány generáció szöhetne álmait ebben a néhány száz esztendő szobában!

Tichy jegyzetömböt és ceruzát húz elő

Gyermekek tipegtek itt, talán még szerelmesek is belopakodtak e falak közé, ki tudja! Tisztán, folttalanul, az időtől megszentelten áll a föld kérgén mozdulatlanul e ház! De elég a poézisből. Jó húsz éve élek már itt, kolléga úr! (*Előveszi az óráját*) 631 millió 152 ezer másodperce! Ez aztán az eredmény, mi?

TICHY Az már igaz! Mi, agglegények, mit is kívánhatnánk még!

BURKE Még sok mindent. Maga például, maga még meg-
nősül!

TICHÝ Én??

BURKE A szemén látom. Ám sokkal rosszabb, ha egy szo-
morú lány járkál a világban, s az ilyenek többnyire jóra-
való, derék leányok; mondhatom magának, keserű lát-
vány az. És nem is kell messzire mennünk érte!

Kopogás

Szabad.

Belép Svatava, portörülőrönggyel

Stázi! Pardon, Svatava! Jó napot, Svatava! Üdvözlöm!

SVATAVA Jó napot kívánok.

TICHÝ *(feláll)*

SVATAVA Ne haragudjon, de elfelejtettem port törölni.

BURKE Kitűnő! Hiszen már vártuk magát! Ez itt a ba-
rátom, Tichý kolléga, tehetséges filatelista. Svatava
Outěchová kisasszony, kiváló háziasszonyom leánya. Mi
itt egy család vagyunk. Hopla!

TICHÝ Örvendek!

SVATAVA Örvendek!

BURKE Amint látom, Svatava kisasszony távollétem három
hónapja alatt pompásan megfiatalodott!

SVATAVA De Burke úr!

BURKE Vagyis még sokkal, de sokkal fiatalabb lett! Egy-
szóval, hovatovább egyre fiatalabb és fiatalabb! Nem cso-
da, hiszen az anyukája, Outěchová asszony, egy mozdony-
vezető özvegye, értékes és önfeláldozó asszony. Arany-
kezű! No, én azonban most veszem a vándorbotot, és el-
indulok föl a sötét padlásra, gyermekeim, s lehozom a
könyvet, kolléga úr, az ember legjobb és leghűségesebb
barátját!

TICHÝ Én pedig elkísérem önt, mester! Legalább nem le-
szek útban a kisasszonynak.

BURKE Szó se lehet róla! Én bizony nem félek a padlás-
tól! Még akkor sem, ha azt képzelem, hogy ott egy fel-
fegyverzett gyilkos les rám! *(Kis szünet)* Hu! *(Kis szü-*

net) Nos, talán még viszontlátjuk egymást, gyerekek! (*Kis szünet*) Hiszen mégiscsak emlések vagyunk! Hja, hja! Huszonnyolc másodperc múlva újra itt vagyok, hát csak semmi butáskodás, maga vén vadkan, hopla! (*Kimegy*)
SVATAVA (*törölgeti a port*)

Tichý a kezét tördeli, és azon erölködik, hogy megszólaljon. Ébresztőóra-ketyegés

TICHÝ (*hosszabb szünet után*) Gyönyörű, nyugodalmasszobácska.

SVATAVA Tessék?

TICHÝ Öö . . . Gyönyörű, nyugodalmasszobácska! Milyen boldog az élet itt maguknál. (*Hatalmasat sóhaj*)

SVATAVA (*sóhaj, leveszi a szekrényről a súrolókefét, amelyet sietségében korábban ottfelejtett*)

TICHÝ (*nyel*) Úgy értem – Burke úr nagyon elégedett itt.

SVATAVA Azt tudjuk.

TICHÝ Én magam is boldog volnék, ha akár csak vegetálhatnék is egy ilyen – egy ilyen – egy szóval az órától!

SVATAVA Tes-sék?

TICHÝ (*megzavarodva*) Nem történt semmi. Mondom: gyönyörű, nyugodalmasszobácska!

BURKE (*kifulladtan beront a könyvvel*) Aha! Látom, pompásan megbarátkoztak, gyermekeim! Hu, hu!

TICHÝ Hogy is mondjam. Természetesen.

BURKE Tichý kolléga világéletében pompás társalgó volt, igaz?

SVATAVA Természetesen, természetesen.

BURKE Stázi, maga megint megfiatalodott nekünk, maga huncut! Azok a mirigyek, azok a mirigyek! És milyen szép új fogakat szerzett magának, mutassa csak! (*Megragadja az állát*)

SVATAVA Pfffff!

BURKE Mit szól hozzá, kolléga úr?

TICHÝ Értékes, antik ritkaság.

BURKE Ugyan menjen!

TICHÝ Mármost ez a könyv, úgy értem!

BURKE Persze, hisz a maga módján túlszárnyalja még Jandát is, csakhogy sokkal tömörebb. Jóformán nincs

benne semmi, de rettenetesen értékes. A szerzőjét elég jól ismertem. Kár, hogy úgy lehanyatlott. (*Sóbajt*)

SVATAVA Nos, a viszontlátásra, uraim!

BURKE Este, Stázi, este! Fogadok, hogy megint valamivel fiatalabb lesz! Valójában már lehetetlenül fiatal, infantil! Kiskorúaknak tilos! A fiatalságnak – ah, azok a mirigyek, én – én még megbolondulok magától! Otthon! Újra otthon vagyok!

SVATAVA Burke úr, maga ivott, maga csúfot úz belőlem!

BURKE Ééén?! Csip-csip-csóka, vak varjúcska! (*Kedveskedve dobbant Svatava mögött*)

Svatava kimegy

TICHÝ Kedves nő.

BURKE (*elkomolyodik*) Egy tehén, amint mélabúsan legeleszik az alkonyi legelőn, mialatt a távolban lebukik a nap – nem volna csúnya művészi tájkép a két portré között; mi a véleménye?

TICHÝ Igen, természetesen!

BURKE Nekünk, embereknek, szüntelenül szépítenünk kell a világot, Jiří. (*Leül*) És eme tevékenységünkben nem szabad tekintettel lennünk semmire. Siet?

TICHÝ Ma rengeteg szabad időm van, mester. Becsület-szavamra. (*Kezet ad Burkének*) Ön, mester, engedelmmel, áthatóan intelligens, szavai feljegyzésre érdemesek!

BURKE (*boldogan tiltakozik*) Ugyan menjen, Karlík! Nem ezért hoztam magát ide!

TICHÝ Az ön lendülete, az ön féktelen életigenlése tiszteletet ébreszt!

BURKE Maga tiszteletet akar ébresztetni? Haha! (*Akkorát lök Tichýn, hogy az leesik a székről*) Az ilyesmit hagyjuk meg a nevetséges vénsegeknek! Én egyszerűen csak újra itthon vagyok!

TICHÝ De igazán! Ön okos, szívélyes, meleg, forró, csupa jószág . . .

BURKE Főképpen egyszerű, ezt ne akarja elvitatni tőlem, maga ifjú, fölöttébb különös rabló! (*Nyomorgatja Tichý könyökét*)

TICHÝ Au, au, au.

BURKE Menjen, maga intellektuális gyermekdedség! Én csak egy egyszerű tudós vagyok, egy amatőr!

Tichý előveszi jegyzetfüzetét, és jegyez

Tudja, olyasmí, mint Goethe volt! Mert nézze csak (*elkomolyodik és megszépül*): mindenkinek keresnie kellene a jóságot önmagában, hogy megismerjük azt, s meggyőzhessünk róla másokat. Mindannyiunk lelke mélyén szüntelenül buzognia és bugyborékolnia kellene a vágynak! Az ajándékozás utáni vágynak. Ezt érzem, ebben hiszek határtalanul, ez az én motorom, amely nélkül talán nem is tudnék élni. Érti, élni, élni, és nem csak vegetálni!

TICHÝ (*váratlanul bangosan*) Igen. VEGETÁLNI!

BURKE Mert vésse emlékezetébe, hogy az emberek vegetálnak. Jóságot és költészetet az embernek, és nem karfiolt!

TICHÝ (*suttogva*) Igen, természetesen.

Behallatszik az ének: „Ó, te kedves, szent Lörincke!”

BURKE (*elréved*) Mert a hold a tájon örökkön szétönti ezüstös fényözönét! Az én szobám örök, a mindenség örök! A magam módján én is örök vagyok! (*Feláll, le s fel járkal, észreveszi az ajtót*) Esztétikus, néprajzi szempontból érdekes meglepetés!

TICHÝ Igen, természetesen, mester. És kedves is, ugye?

BURKE Kedves, tehetséges, formai oldalát vizsgálva is figyelemreméltóan érdekes. Gyönyörű, valósággal monumentálisan gótikus . . .

TICHÝ Természetesen.

BURKE . . . nagyszemű, jószívű birka.

TICHÝ Igen, igen, természetesen.

BURKE Páratlan, temperamentumos, barokkos . . .

TICHÝ Természetesen, mester, természetesen. Egy szajha, egy fullánk!

BURKE Falánk. Szükségtelen mindenben egyetértenie velem, Karlík.

TICHÝ Természetesen. (*Összevonja szemöldökét*) Esetleg más frizurát viselhetne, mester.

BURKE (*kissé kedvetlenül*) Én nem találok a frizurájában semmi bántót. Ellenkezőleg! (*Gesztus*) Imponáló benne egy kicsit a tradíció, a nemzeti megújulás kora.

TICHÝ (*élenken*) Az nekem is tetszik benne, mester, nekem is!

BURKE No látja. És nem dohányzik, nem iszik, nem lop, s jóllehet ő, ez a béka, már elmúlt negyven, mai napig nem ment férjhez! Hát nem különös természeti jelenség? Leszögezem, hogy átrágtuk magunkat a dolog lényegéhez. (*Leül, előbúzza zsebkendőjét, s elmélyülten piszkálni kezdi az orrát*)

TICHÝ Ez lep meg természetesen a legjobban! A dolog természetesen egyáltalán nem így hat! Ellenkezőleg! Szegényke. (*Suttog*) Borzalmas sors ez.

Az „Ó, te kedves, szent Lőrincke” elhal

Hát nem akad valaki, aki – hogy úgy mondjam – magányos, aki . . .

BURKE Értem önt. Választékosabban kifejezve, „égnek ágaskodik itt egy kiszáradt fa”! És a pásztor a távolban tilinkózik. (*Pucolja az orrát*)

TICHÝ (*felugrik, és öklével veri az asztalt*) De hát ez rettenetes! Ébredjünk fel! Csináljunk valamit! Egy ember a fejét verdesi itt a falba! Szenved! Hát ez már így lesz örökkön örökké?

BURKE Nem, szükség van az áldozatkésziségre, költőien szólva, a csillagatlan éjszaka mélységéből ezüstösen csillogó fényre. Jól van, Tichý.

TICHÝ Vakok vagyunk, és azt képzeljük, hogy látunk!

BURKE Igen, barátom. Látni kell az egybeforrott tömegeket, amint az erkölcsi erő nyomása alatt az áldozati oltár elé vonulnak. Jól van, Tichý. Így!

TICHÝ (*sípoló hangon, szemét forgatva*) De nemnemnem, mi ehhez túlságosan gyávák és túlságosan rosszak vagyunk! (*Belerúg az asztalba meg a székbe*)

BURKE Így, így, így, így! Meglep, hogy milyen igaz ember maga! (*Megtapogatja Tichýt*) És ha arra gondolok, milyen szép fogsora és lakása van magának, hát bajos fel

nem kiáltanom: Ah, hogy az a lány milyen boldog lesz magával!

TICHÝ Mester, de . . .

BURKE Kolléga úr! Megváltó! Álmomban sem reméltem volna magától ily váratlan fordulatot! *(Teljesen magánkívül átöleli Tichýt)* Tichý! Tichykém! Te szívtolvaj! Akarsz bokszolni? Te kamasz, én örömben még a fejedbe találok verni a kalapodat, én téged elnéspángolalak! Te gazember! Te buja szoknyapecér!

TICHÝ Csakhogy nekem már mennem kell *(Visszaszerzi a kalapját)*

BURKE De hiszen Stázi egy pillanaton belül visszajön! Te bugris! Ó, milyen boldog lesz ő!

TICHÝ Hát akkor adja át neki szívélyes üdvözetemet! S hogy ne mondjon le a reményről, hogy keressen és találjon, eh, ön visszatart engem *(megpróbál kibújni az acélos ölelésből)*, nekem becsületszavamra mennem kell, a mindenit, hol az ajtó, a francba, úgy látszik, nem érem el! *(Az ajtóhoz fut)*

Amikor Tichý kinyitja az ajtót, bezuhan a hallgatódzó Outěchová és Svatava. Az öregasszony elesik, de gyorsan feltápáskodik

OUTĚCHOVÁ Ez aztán a meglepetés! Isten hozta! Isten hozta a fürdőből. Egészséges?

Az ajtón kívül éneklük az „Ó, te kedves, szent Lőrinc-ké”-t

BURKE Hiába örvendeztek. Íme, az ember! Hasfájást kap! Pedig én jót akartam neki. Ah, kollégám, ha majd megöregszel, s megfosztatsz attól a legértékesebbtől, kívánom neked, hogy a te életedben ne legyen majd annyi keserűség és üresség, mint amennyi az enyémben van. Az embernek van valami támasza, van körülötte egy kis, varázslatos világ, és mégis minden valahogy olyan szürke.

OUTĚCHOVÁ *(bejön, buktát hoz. Sírósan)* Bejöhetek? Láttam, hogy az az úr elment. Hoztam még egy kis buktát.

BURKE Arany kezek!
OUTĚCHOVÁ Kóstolja meg!
BURKE Távollétemben sok változás történt itt.
OUTĚCHOVÁ Annyi baj legyen! A változás mindig jól jön! Húsz év egy ilyen viskóban! Ki bírná ezt!
BURKE Én ezt sohasem cserélném el. Hiszen én mindezt amúgy is kellőképpen magasabb szintre emelem, házinéni!
OUTĚCHOVÁ Ó, ne fáradjon azzal . . .
BURKE Tíz év múlva ünnepélyesen beüzüstöttem a kályhát! S akkor majd minden a szépség fényében ragyog fel itt, házinéni! Tíz év múlva már összesen harminc ezüst esztendőt töltök be itt, ah, micsoda évforduló lesz az! Hát így!

Outěchovának sírásra görbül a szája

Mi legyen ez? Csak ne veszítsük el a fejünket! Hiszen könnyen lehet, hogy maga is megéli! A hosszú élet – a nyugdíjazott emberiség egyetlen reménye. Hopla! (*Outěchová kötényével letörli az öregasszony könnyeit*)
OUTĚCHOVÁ (*sír*) De mikor mi úgy megszoktuk magát!
BURKE Hiszen már nem is kell elszokniuk tőlem!
OUTĚCHOVÁ Mikor mi magát olyan nem szívesen veszítjük el!
BURKE Hiszen az még oly messze van!
OUTĚCHOVÁ Hát persze hogy messze. Majd csak télen vagy tavasszal. (*Sír*)
BURKE (*elereszti a kötényt*) Ugyan dehogy! Az orvosok gratuláltak az egészségemhez! Kivel beszélt maga, kérem? (*Hevesen megtapogatja magát*) Nnnnagy isten, én olyan egészségesnek érzem magam! (*Összeesik*)
OUTĚCHOVÁ Jézusmárja!
BURKE Mint egy hegylakó, mint egy favágó! Hol az igazság, istenem, hol? Ez a kéz szorongatta az első osztályban a tollszárat! Nem!! Semmiben se volt részem! Semmit se vittem végbe, semmit! Te gonosz, tömpe orrú gaz! (*Felragadja az asztalról a kést*)
OUTĚCHOVÁ Türtöztesse magát! (*Sír*)
BURKE (*elengedi a kést*) Hahá! Ismerem én az örökké-

valóság jelöltjei iránti részvétet az élők szemében! Nem csap be engem holmi kegyes hazugsággal! Soha! (*Vonaglik, hörög*) Uh, ah, eh, áá. (*Fölbudultságában leüti Outěchovát*)

OUTĚCHOVÁ (*föltápáskodik, zokog*) Édesistenkém, Svataváról van szó!

BURKE Ah, teremtőm! Ez talán még rosszabb! Az ég szerelmére! Mi van azzal a szerencsétlen lánnyal? (*Rázza a vénasszonyt*) Mindig szívemből kívántam, hogy boldog legyen! Vőlegényeket kerestem, hirdetések böngezttem!

OUTĚCHOVÁ Svatava! (*Sír*)

Svatava bedugja fejét az ajtón, aztán visszabúzódik

BURKE Outěchová asszony, no, no! Föl a fejjel! Emberelje meg magát! Nyugodjék meg! Azt mondja, hogy Svatava . . .

OUTĚCHOVÁ Svatava megismerkedett valakivel!

A távolból barangzúgás hallatszik, szél lobogtatja a függőnyt, ujjongó hangok, mindannyian felmagasztosulnak

BURKE (*letérdel és a magasba néz*) Minő megérdemelt öröm! Jóságosan járt itt a földön. És mi valamennyien tudtuk, milyen boldogságot érdemel. Mindannyian a legjobbra ajánlottuk fel magunkból, hogy segítsünk neki. Megtörtént. Nehéz kötelesség múlt el rólunk. Most mi is örvendezünk. Hisz olyan csúnya volt. Atyaúristen, hogy milyen randa volt.

Outěchová sir

Nyugodjék meg, asszonyom! Már elmúlt. Ámen, hisz, mondom. Legfőbb ideje volt. (*Kezét bedugja az inge alá*) Ő is megnyugszik már. Tudja, az én koromban ez nem csekélység. Egyszer az irodában a megboldogult Král ugyanígy felizgatta magát. De se baj. Hiszen én még megmutatom egyszer az egész világnak, micsoda erő szunynyad bennem. Ronggyá verem még valakinek a pofáját!

Belépek a történelembe. *(A karosszékből pihen lehunyott szemmel, és boldogan mosolyog)*

OUTÉCHOVÁ Maga olyan jó ember.

BURKE Miféle jó ember? Ezt mondja mindenki nekem! De én csak emberbarát vagyok – amatőr, olyasvalaki, mint Szent Vencel vagy Albert Schweitzer. Ez minden. Megismerem őt? Ki az az elvarázsolt herceg? Fogadhatom egyszer a rezidenciámban? Belép egy ifjú, fíjjal és zöld kalapban, hogy baráti áldásom vegye? Ki jön be majd, kicsoda?

OUTÉCHOVÁ Egy özvegyember. De nagyon rendes. Ötvenéves. Titokban mindent kinyomoztattam róla, és mindenki, tudja, mindenki, még a grafológus is csak jót mondott róla.

BURKE Csak jót?

OUTÉCHOVÁ Chod-vidéki és bandzsít. Ma este eljön vacsorára.

BURKE Chod-vidéki és bandzsít? Csak nehogy az unokafivérem legyen. Ennek ellenére teljes lehet az öröm. Hopla! *(Felfúj egy üres zacskót és szétpukkantja, fölpattan a karosszékből, bukfencet vet, összetöri a hegedűt)*

OUTÉCHOVÁ Svatavka számít rá, hogy ön lesz a tanúja, csak . . .

BURKE Hadd legyek hát a szerelem tanúja, asszonyom! *(Rázendít az Indián szerelmi dalra)* Lalalalalaa . . .

OUTÉCHOVÁ Az lesz, az, hiszen valóságos gerlicevér ez.

BURKE Hadd legyek hát az örök párok tiszta vonzalmának tanúja! Tralalá!

OUTÉCHOVÁ És milyen meghatóan illik hozzájuk, ha úgy kettesben mennek.

BURKE Azért, mert nem fosztatott meg az, aki a megfosztatást nem érdemelte meg! Tralalá!

OUTÉCHOVÁ Kivéve ezt a lakást! És éppen ez a végzetes probléma!

BURKE Miféle lakást?

OUTÉCHOVÁ No, hát a házásoknak valahol lakniuk kell, ezt maga is belátja! Legalább egy saját szobájuk kell, hogy legyen, amely nem kerül sokba, s ahol kitombolhatják magukat, ahol szerethetik egymást, nem? És én rögtön mondtam magamnak: Burke úr, az a jó ember, aki

Svatavát annyira szereti, és jót akar neki, és idehozza a barátait, hogy megmutassa őt nekik, bizonyára megérti ezt. Ő érti ezt meg a legjobban, mindannyiunk közül. Ő tudja, mi az áldozat! *(Sír)* Ő jól tudja azt! *(Abogy eltűnik az ajtóban, megpillantjuk Svatavat)* Köszönjük szépen, de a barátai, hála istennek, már fölöslegesek. *(Lassan behúzza az ajtót)* Ne fizessen már lakbért sem! SVATAVA Anyukám!

OUTĚCHOVÁ A vőm azt mondta, hogy majd elszállítja a holmiját. Nagyon rendes fiú. *(Becsukja az ajtót)*

BURKE *(szünet után)* A napsugarak még bezuhogtak a szoba ablakán, midőn fekete lován belovagolt a mérgezett álom a várba! Mi történik, ti falak? *(Csipkedi magát)* Húsz évig éltem közöttetek; húsz éven át fizettem a farizeusoknak havonta negyvenhét koronát, s ők eladták a magára maradt embert! Egy embert! Egy lényt, fejjel, szívvel, két kézzel, két szemmel, két foggal, aki ekkor volt *(mutatja)*, mikor a világra jött! Falak! Szóljatok, zengjetek, bim-bam, bim-bam! Ilyen nyomorúságos, kétséges boldogságot! Istenem, mily ocsmány és ostoba az a lány, de mily ravasz is! És én annyira kívántam neki a boldogságot! És mi a hála? – Árulás! Az önfeláldozásért? – Tör! Nemnem! Egy öreg, magányos ember sebezhetőbb, mint egy kölyök! Hidegen előhúztátok a tört, és úgy rozsdásan beledöftétek egy öreg embernek ide, a fonnyadó szívébe. Történelem! Tudjátok-e egyáltalán, kinek a szívébe mártottátok? Tudjátok, kinek? Ha tudjátok, hát csak gyilkoljátok! *(Megöletését a karosszékben éli át)* Csak gyilkoljátok! Ááááá, nyomjátok mélyebbre, ti Szent Vencel gyilkosai, vegyetek el tőlem mindent, mindent! Nyomorultak!

A szín elsötétedik, kopogás, újra kivilágosodik a szín. Ugyanaz a szoba, valamivel később. Üres. A szék az ajtó előtt áll

OUTĚCHOVÁ *(az ajtó mögül)* Burke úr! *(Sűrgetőn kopog)* Burke úr, hall engem? Burke úr, hogy van? *(Rázza a kilincset)* Szólaljon meg az istenért, szóljon már! *(Dörömbölés az ajtón és néhány nagyobb ütés)*

A szekrény ajtaja kinyílik, kilép belőle Burke, késsel a kezében

BURKE Azonnal! *(Leteszi a kést, elbúzza a széket, kinyitja az ajtót)*

OUTĚCHOVÁ *(sírósan)* Csak látni akartam magát. Phű, de megijesztett. Még vacsorázni sem ment.

BURKE Egy kicsit elszunnyadtam. Valami gyengeség jött rám. Uáááá. *(Megtántorodik)*

OUTĚCHOVÁ Csak aztán nehogy igazán megbetegedjen nekünk!

BURKE Az sosem rajtunk múlik. Ha utolér bennünket a betegség, tehetetlenek vagyunk vele szemben, kivált mi, öregek.

OUTĚCHOVÁ Az istenért, ne is gondoljon betegségre. Akkor a dolog még sokkal rosszabb. Napsütésre volna szüksége! Ez egy nyirkos, egészségtelen lyuk! Itt minden csupa penész! Fel kellene valahogy vidítania magát. Hoztam magának buktát. Ne féljen, friss.

Burke hitetlenül szaglászik

Csak a tisztítószer érződik rajta! *(Súgva)* Svatava a folyosón tisztítja a menyasszonyi fátylat. Kóstolja meg, hogy elűzze a gondolatait.

BURKE *(átveszi a buktát)* Arany kezek.

OUTĚCHOVÁ Maga olyan jó ember. Svatava sohasem felejt el, hogy olyan áldozatosan szerette őt. Mindig csak a lehető legjobbakat kívánta neki. Szegényke, hiszen vénéségére igazán megérdemel egy szemernyi boldogságot! *(Kimegy)*

BURKE Nem, gazemberek vagytok. És undorító buktákkal engem senki se vásárolhat meg! Belső árulással rontottatok rá orvul az erődre. *(Leteszi a buktát, felragadja a kést, arca vészjóslón összerándul)* Harcolni kell. *(Géppuskát utánoz)* Ratata-ratata! Erősebb vagyok, mint képzeled, vicomte úr! *(A magasba emeli a kést)* Kh, kh, kh, kh! *(Fürgén elugrik a képzelt ütés elől)* Les misé-ra-bles! És az áruló teste immáron a penge hüvelyéül szolgál. *(Görnyedten áll közepén, aztán nekiront a székeknek, és*

megfojtja) Bien. A la guerre comme la guerre! (*Lelkesen és kéjjel üldözi az ellenfelet*) Olá! Touché! (*Hirtelen beledöfi a kést az ajtóba*)

Rövid kopogás, az ajtó kinyílik, Svatava áll a küszöbön. Jobb kezében a fátylat, a balban a tisztítószerves üveget tartja

BURKE (*az Indián szerelmi dalt énekli*) Lalalala-láá, lalaláá, lalaláá!!!

SVATAVA Történt valami?

BURKE Azt meghiszem! Kis házi ünnepség, életem legbolondabb napja. Hopla! La-la-la-lalá!

SVATAVA De igazán, maga ivott, maga mindenből csak viccet csinál!

BURKE Én? Svatava! Kislány, virágos ezüstkosárával, mit beszél?! Hát ki ne énekelne, amikor egy leányzó magasra emeli a boldogság zászlaját; a legszebb és legragyogóbb zászlót! A menyasszonyi fátylat! (*Levegő után kapkod*)

SVATAVA Anyukám lakodalmán lett véres. Pepa bácsi összeverekedett valakivel. A halottak között volt az apukám is. (*Becsukja az ajtót*)

BURKE No és! Egy esküvőn örvendezni kell! Vigadjon mindenki! Még a mirigyek is, a madárcák is, még a Mánna cinege is, az a torkos, az a falánk! (*Megpillantja a kést*) Még a verebek is, parkjaink apró csintalanjai! A szárnyasok egész világa, Stázi! Hiszen mindenki boldog akar lenni, mindenkinek joga van a boldogsághoz, mindenkinek ezen a világon! Puszi! (*Csókot nyom Svatava arcára*)

SVATAVA Burke úr, én olyan boldog vagyok!

BURKE Hát még én! Hiszen a boldogság érzeténél nincs magasztosabb érzés! Nincs annál teljesebb. Csak azért élünk. Csak annak tudunk örülni!

SVATAVA Köszönöm, Burke úr, köszönöm! Maga olyan jó! A körhintánál ismerkedtem meg vele, a bokszkesztyűvel úgy fejbe kólintotta a fababát, hogy csak úgy csengett!

BURKE (*titokban megpróbálja kibúzni a kést*) Akkor hát,

kérem, ez egy rendes fiú lehet, szorgalmas és becsületes!
Foglaljon helyet! (*Székkal kínálja Svatavat*)

SVATAVA A lélegzetem is elszorult, amikor rám nézett!
(*Leül a karosszékre*) Kirázott a hideg, amikor kinyitotta
a száját! Olyan eltökélt volt. Azt hittem, engem is le akar
teríteni – de aztán megszólított. Jaj, Burke úr, micsoda
legény ez, micsoda lovas!

BURKE (*biába erőlködik a késsel*)

SVATAVA Eredetl! Férfias, intelligens, szőrös, durva,
gyöngéd és jó! Burke úr, én imádom őt! Hát mondja,
összeakadhattam volna jobb emberrel?

BURKE Azt csak az Isten tudja.

SVATAVA Én hiszek neki. Én annyira hiszek neki!

BURKE Ha valamiben nem vagyunk biztosak, akkor jön
a hit.

SVATAVA De én biztos vagyok benne! Ó, biztos vagyok
benne én! Biztos, biztos vagyok!

BURKE Az ember a hitért képes besúgóvá lenni, gyilkolni!

SVATAVA Fejest ugranék érte a kanálisba!

BURKE (*leül*) Csakhogy a férfiak állhatatlanok, Svatava!
Örökösen új szépség kell nekik! Örökösen új lidércekre
vágynak!

Svatava reszketni kezd

Mert a mirigyek mindenhatóak! És különös, felfoghatatlan
az ember belső működése, kislány! És egy leány vak
szerelme mindig ráfizet erre!

Svatava feje az asztalra bukik, s belesír a fátylába

BURKE (*feláll*) Mert mi az ember? Egy szerencsétlen, be-
képzelt, legendáknak és mítoszoknak alárendelt lény,
mely oly könnyen hagyja magát felingerelni és becsapni!
Ne higgyen senkinek, kicsikém, senkinek a világon!

SVATAVA (*bőg*) Ah, Istenem, miért vagyok olyan csúnya!
Miért vagyok olyan boldogtalan és elhagyatott! Mit vét-
tettem én, hogy ilyen ronda vagyok! Mondja meg, hiszen
én igazán nem tehetek róla. (*A fátyolba temetve arcát
sír*)

BURKE (*simogatja Svatava baját*) Maga biztos, hogy nem tehet róla, kicsikém. Inkább a szülei és a természet.

Svatava vadul zokog

Mi ez? Szüzi zokogás. Víz, só és csuklási roham keveréke. Nem csoda. Az ember titkos szándékai oly sötétek! Egy meleg estén az a hitvány gonosztevő majd késsel a kezében lopakodik lefelé, top, top, top, oson alattomban. Sósavas mennyország. És a bádoggádban nyomtalanul szétbomlasztja magát, Svatava, mint egy álmot, mint egy lehetet! Újságkivágás lesz magából. A világ tele van fonák cselekedetekkel. Színház, televízió, mozi. Kerülni a szakadékokat! Nem fürdeni vele elhagyott helyeken! Mert miféle házasság az ilyen? Rúgjon bele, füttyöljön egy ilyen disznóra! Jobb, ha szabad marad! Hallja? Szabad!! – Mi az? Kicsikém!

Svatava nem mozdul

Kicsikém, hallja? (*Felemeli Svatava fejét, aztán visszaereszti*) Én itt magyarázok neki, ő meg alszik! Ah, istenem, hát akkor mire való az oktatás! (*Szimatol*) Talán elájult! Talán bánatában leitta magát szegény... (*Felkapja a tisztítószerves üveget, és olvassa a feliratát*) A folt-tisztító mér-ge-ző a-nya-go-kat tar-tal-maz. Méreg! Uramisten! A méreg halál! Ezt nem akartam, ezt nem akartam! (*Megdöbben, gyorsan kulcsra zárja az ajtót*) Ezért akasztófa jár! Ezért, a mindenit, lógni lehet! (*Nyöszörög és jajveszékel, aztán a magatehetetlen Svatavához fordul*) Stázi, mit tettél velem, te szajha! Én annyira kívántam, hogy boldog légy! (*Rázza a magatehetetlen testet*) Hallod? (*Elereszti*) Ah, istenem, hogyan lehetséges ez? Egész életemben csak sétálni jártam. Sohasem verekedtem. Soha senkit sem ütöttem meg. És most? Ki hiszi el nekem, hogy nem szándékosan mérgeztem meg hirtelen ölő maró anyaggal?

Svatava lecsúszik a székről a padlóra

Hová tegyelek, átkozott ara? (*Körülnéz*) Kofferbe?
A szekrénybe? A vízvezetékbe? Nem, sipirc vissza a
folyosóra! (*Nyöszörögve vonszolja Svataját az ajtóhoz*)
Uf. Még van idő, még van idő. Csak az a szörnyű, hogy
mindenre magam vagyok! Én, aki öregségemre nyugalmat
akartam! Álmodozni akartam, virágok illatát szívni. Tá-
vol a motorizált világtól akartam leélni ezüstös őszömet.
És ehelyett? Alaposan rászédtetek! Ez a hálal! (*Ránci-
gálja a testet*) Ez a köszönet mindenért! Gyakornok
koromban sohasem gondoltam volna, hogy egyszer eljön
egy ilyen pillanat!

Kopogás

Szabad. (*Észbe kap*) Állj! Nem érek rá! Ki az?
OUTĚCHOVÁ (*sírósan az ajtó mögül*) Én.
BURKE Ki az az én?
OUTĚCHOVÁ Én.
BURKE Kicsoda?
OUTĚCHOVÁ Én.
BURKE Azt mindenki mondhatja!
OUTĚCHOVÁ Tessék?
BURKE Túró. Hisz rögtön megismertem a hangjáról.
OUTĚCHOVÁ Mit mond?
BURKE (*énekli az áriát*) Tralalalalá! Rögtön, házinéni,
rögtön. (*A szekrényhez vonszolja Svataját*) Istenem, is-
tenem. Mindenre magam vagyok! Micsoda balszerencse!
Istenem, még feleségem sincs. (*Énekli az áriát*) Tralala-
lalá . . .!
OUTĚCHOVÁ (*rázza a kilincset és kopog*) Svata! Sva-
tava, mit csinálsz ott? Burke úr? Burke úr, azonnal nyissa
ki! Maguk táncolnak ott? Gyerekek, be vagytok zár-
kózva?
BURKE (*magának*) Halálra hajszolsz, te banya, halálra
hajszolsz egy öreg embert! Jézusmária, nekem sérvem
van! (*Betömi Svataját a szekrénybe*) Istenem, Istenem!
(*A szekrényt nem tudja bezárni*) Tralalalalá . . .! (*Elcsi-
gázottan leül*)
OUTĚCHOVÁ Svata, hiszen vacsorára itt lesz Václav
úr! Nyisd ki! Az istenért, legyen eszed, mit csináltok ott?

Azonnal nyisd ki! Te esztelen lány, te könnyelmű, te kurva! Azonnal, azonnal!

Ajtórugdosás

BURKE (*bosszúsan kinyitja, de csak a háziasszony rugdalódzó lába látszik*) Egy öreg, beteg ember, Outěchová asszony, semmit sem tud azonnal! Az egész világ mindig mindent azonnal akar! (*Utánozza Outěchovát*) Azonnal, azonnal! Azonnal kiköltöztetni az embert! Azonnal elintézni! Tönkretenni, eltakarítani, azonnal! Mindent azonnal!

OUTĚCHOVÁ (*buktát hoz*) Hol van Svatava? (*Észreveszi a fátylat és a tisztítószeres üveget*)

BURKE Istenem, istenem, nekem sérvem van, istenem. Tralalalalá . . . ?

OUTĚCHOVÁ Az ég szerelmére, hová tűnt az a lány? (*Rohan az ablakhoz*) Csak nem ugrott ki, az istenért! Hiszen olyan boldog! Nincs a szekrényben?

BURKE Micsoda? Édes istenem, hát mit csinálna a szekrényben? Házinéni, házinéni! Mit is csinálna a szekrényben, istenem? (*Hirtelen felüvölt*) Mit csinálna a szekrényben?! (*Megragadja Outěchovát*)

OUTĚCHOVÁ Semmit, semmit. Hoztam magának néhány buktát; négyszögleteseket.

BURKE (*remeg a dübtől*) Nem, én magától (*átveszi a buktákat*), arany kezek, én magától azt kérdelem: mit csinálna Svatava a szekrényben? Nohát! Hallani akarom: mit csinálna Svatava a szekrényben!

Outěchová megpillantja a kést az ajtóban, és felsikolt

Talán bizony még sohasem látott kést?! Örüljön, hogy az ajtóban van, és nem magában, boszorka!

Csengetés

Nohát! Ne bámuljon, hanem rohanjon ajtót nyitni! Sssst!

Outěchová kioson

BURKE (*kinyitja a szekrény ajtaját, fölkapja az asztalról a nyitott üveget, s bedobja Svatava mellé, majd a fátylat is. Becsapja a szekrényajtót*) Gyanakvó boszorkány! (*Megvetően*) A szekrényben! Mit csinálna egy értelmes ember a szekrényben! Phú! Minden csak hazugság és álom! A rendőrség is álom! (*Hallgatja a saját lélegzését*) Istenem, hogy mennyi vér lehet bennem! Tengernyi vér! (*Odaugrik a késhez, s újra sikertelenül ráncigálja*) Éppen. Épp a szekrényben! Majd adok én neki szekrényt! Én egyszer kinyúlok nekik, és akkor kész! (*Felkap egy buktát*) Milyen jogon gyanúsít engem tulajdonképpen? (*Dühöng*) Azt kérdem, Outěchová asszony, milyen jogon?! Nem elég, hogy ki akarnak dobni? Hogy a gutát akarják rám hozni? (*Az ajtóhoz vágja a buktát. Újabb buktákat kap fel, s mind az ajtóhoz vágja*)

Belép Tichý egy csokorral

TICHÝ Au!

BURKE (*sípolón*) Te is?! Mit keresel itt? Tűnj el, te maflonc, gyorsan, gyorsan!

TICHÝ Igen, mester, természetesen. (*Kimegy. A következő pillanatban visszajön*) Én nem vagyok maflonc, én Tichý vagyok! Ittfelejtettem azt a könyvet!

BURKE Vidd azt a kraflit, és tűnj el! Mire vársz? Nincs időm.

TICHÝ Én ugyanis meggondoltam magam! Én igenis akarom Svatava kisasszonyt. Én belevágok a dologba.

BURKE (*Tichýhez lép*) Te fantasztal! Te szemérmetlen álmódzó! Te gazfickó, te csibész, te provokatőr! (*Fojtogatja Tichýt*) Te tolakodó, goromba, pimasz jómadár! Uf! Uf! (*Rázza a már magatehetetlen testet*) Egy ilyen Tichý! Egy ilyen tetűpete! Nősülni jött, provokálni jött! De majd én kiverem belőled, te kecskeherezacskó! Beszélj, beszélj! (*Kimerülten elereszti Tichýt, és szemrehányón néz az elernyedtestre*) Tichý?

Csend

Tichý, maga megőrült? Mit művel?

Csend

Tichý, lélegzik maga? Úgy látszik nem, tud róla? Tichý, Tichý, te sem bírsz ki semmit. (*Bezárja az ajtót*) Összeesküvés. Se több, se kevesebb, összeesküvés! (*Nehézkesen leül*) Az iskolában mindig az első padban ültem. Sohasem volt kettesem magaviseletből, sohasem voltam katona, s még egyetlen nővel sem volt dolgom! (*Valamit rajzolgat ujjával öntudatlanul az asztalra*) Mindig hallgattam az én rendes, szorgos és becsületes szüleimrel Karácsonykor betlehemet fabrikáltam. Lepkét és bogarakat gyűjtöttem, és tanulmányoztam a mindenséget. Én ezt nem értem! (*Nekikeseredve cipelni kezdi a bullát*) Őt szivárványszínű üveggolyóm volt! (*Hurcolja a testet. Kinyitja a szekrényt, s tömködi bele Tichýt*) Mint Romeo és Júlia! Abból is van fönt a padláson egy példányom. Azt hiszem, Sládek fordításában. A Macbeth és a III. Richárd is megvan. És – És minden –

Kopogás

Ki az megint?

OUTĚCHOVÁ (*sírósan*) Én vagyok!

BURKE Hatodik Erzsébet! Teljes húsz éven át ellen-szenves voltál nekem! Mit akarsz itt? Mit akarsz itt örökösön? (*Kinyitja az ajtót*)

OUTĚCHOVÁ Pfuj, de megijesztett. Hoztam magának egy kis buktát!

BURKE Arany kezek.

OUTĚCHOVÁ Maga jó ember, én tudom. (*Megdöbben, észreveszi a csokrot*) Az az úr a csokorral . . .

BURKE Elment.

OUTĚCHOVÁ Istenem! Merre?

BURKE (*odavágja*) A szekrényen át! Merre mehetett volna?

OUTĚCHOVÁ Istenem, csak nem történt mégis valami azzal a lánnyal? Netán kiment valahová, de talán csak nem gázolta el valamit? Még sohasem volt ennyi kérője!

Én csak. – Én csak azért, hogy minden pillanatban meg-
érkezhet Václav úr. Hiszen az én lányom. Hiszen ő az én
vérem és az én húsom!

BURKE Tudom.

OUTĚCHOVÁ Hát kinek s mit vétettem én, Burke úr?
(*A sírástól alig érteni a szavát*)

BURKE Szaladjon, szaladjon, házinéni, buktát sütni! Azok
a maga buktái! Tele van velük minden fiók, a kályha . . .

OUTĚCHOVÁ (*sír*) De hiszen tettem én abba a buktába
lisztet . . .

BURKE A Moldvába dobáltam őket!

OUTĚCHOVÁ . . . vaját, tejet, tojást . . .

BURKE A megőrzőbe hordtam őket!

OUTĚCHOVÁ . . . cukrot, túrót, sót, lózsírt! Egy szalma-
szálat sem tettem magának keresztbe . . .

BURKE Névtelenül küldözgettem őket!

OUTĚCHOVÁ . . . egy rossz szót sem szóltam . . .

BURKE (*feláll, hirtelen kinyitja a szekrényt*) . . . a szek-
rénybe tömködtem őket! (*Becsapja a szekrényajtót*)

OUTĚCHOVÁ Segítség!

BURKE Csitt!

OUTĚCHOVÁ Mi van ott bent??

BURKE Bábszínház, maga aszalt szilva! Maga búzhódt
tőkehall!

*Outěchová rémületében felkiált, megdermed, és elterül
a földön*

Megütötte a gutus. (*Burke egy kis ideig nézi*) És kész.
(*Vonszolja a bullát a lábánál fogva*) Az a különös, hogy
húsz évvel ezelőtt egy kicsit szerelmes voltam belé. Egy
ilyen vén csontba. Egy ilyen töpörödött mámiba. El a
szemem elől, el! (*Húzza és tömködi a szekrénybe, be-
zárja az ajtót, fáradt, kinéz az ablakon az utcára*)

*A verebek esti csivitelését hallani, és tiktakol az ébresztő-
óra*

Csönd van. Az asszonyok sorban állnak a tejszarnok előtt.
Egy kutya felemeli a hátsó lábát. Minden normális. (Kö-

rülnéz) Ha akarom, most átkutathatom az egész lakást, minden fiókjukat. *(Kinyitja az ajtót, a küszöbre áll)* Uiii?! He. Különös. Hihíhi. Roppant különös. *(Kigombolja a sliccét, leereszti egy kicsit a nadrágját, aztán újra felbúzza és begombolja. Felbúzza a gramofont, elindítja. Felveszi a csokrot, és leül. Körülbelül egy perc múlva a lemez, egy édeskés, szentimentális, vonós hangszerekre hangszerelt sláger, lejár)* Szép darab! Különös!

Verébcsipogás

Vajon miről beszélgethetnek a verebek? *(Ujjaival dobol az asztalon. Feláll, leteszi a csokrot a karosszékre. Előbúzza az óráját, ránéz, s újra elteszi. Kinyitja a szekrényt, s újra becsukja)* Ott vannak. Ott vannak, és nem mozdulnak. Néhány másodperc alatt itt valami megörlődött! Valami megörlődött! De mi örlődött meg? *(Leül a székre, rágja a körmét)* Esetleg én is lefekhetnék az ágyba. Az orvos ugyanis nyugalmat rendelt. Csakhogy miféle nyugalom ez itt? Kénytelen leszek elásni őket. Vagy megszököm. Megszököm az ablakon át, és agyonverem magam ebből a magasságból.

Megszólal az ajtócsengő

A francba. Ki jöhet ilyenkor? *(Feláll)* A csengő megregettette a levegőt és a dobhártyát! Minden csak fizika! A levegő fizika! Hetvenöt százalék nitrogén, huszonöt liter oxigén, egy liter értékes különféle gázok. *(Habozik)*

Újra megszólal a csengő

Még néhány pillanat, és betörik az ajtó, és megérkezik a rendőrség. Kék egyenruhák. Csillogó gombok. *(Habozik)*

Csengetés

Tipikus szerelmes bolond! Egy ördög, aki mindezt előidézte. *(A szekrényre néz)* Gyilkos!

Csengetés

Az emberek elviselhetetlenül kitartók!

Hosszú csengetés

Nos, rendben van! Ki mire vágyik, segítsük hozzá itt!!
(*Feláll*) Mintha ez a szekrény feneketlen volna! (*Határozott léptekkel kimegy*)

A szin néhány pillanatig üres, ketyeg az ébresztőóra

VÁCLAV (*még a szin mögül*) Méghogy az öreg néni nincsen odahaza? Dejszen csak az imént gyött be egy pacák csokorral?!

BURKE (*a szin mögül*) Oda inkább nem, kérném, az az én szobám! Én nyugalmat akarok!

VÁCLAV (*már bent van az előszobában*) Dejszen én nem vagyok válogató. (*Belép a szobába*) A konyhában nincsenek, a szobában nincsenek, hát akkor hun a csudában vannak? Én ugyanis vacsorára gyöttem, tudja? (*Egy hálóban valamit hoz újságpapírba csomagolva*)

BURKE Az lehet, de nálam vacsorát nem kap.

VÁCLAV (*körülnéz*) No de a mindenségit, hát hová tűntek? És nem is mondták, hová mennek, he? Ugyibár, nincs kifogása, ha megvárom őket ittend, ugyi? Legalább egy kicsit elbeszélgetünk. (*Nebézkésen leült a karosszékre, rá a csokorra*)

BURKE De nekem nincs időm, uram, nekem tudományos munkám van.

VÁCLAV Idő mindenre olyan borzasztóan kevés van, tudja? Uf. Minden rohan, csak rohan. Nem zavarja, ugyi, hogy egy kicsikét megülök ittend, ugyi? Amúgy is olyan kinyúvadtt vagyok. Nem is csoda, mer hogy igencsak tönkredőztük ittend magunk ez alatt az egy hónap alatt, azt megmondhatom magának. Munka után még gyünni, oszt festeni, súrolni, hát az oszt elég is az embernek. (*Fel-emeli a szőnyeget*) A padlót nézem, nem fejezték bel Csak holnapra várták magát. Osztán majd úgyis segítünk elhurcolni a holmiját, igaz? Elvisz mindent? Én majd el-

szállítom, ahová csak akarja, egy nap alatt lebonyolítom az egészet.

BURKE *(a széken ül)* Az meglehet, persze.

VÁCLAV Én ugyanis Svatava vőlegénye vagyok; tőlem nem kell félni! Úgy vagyok már itt, mint aki odahaza van.

BURKE Persze.

VÁCLAV Mer tudja, mikor elgyün az ideje, a családnak szépen együtt kell lennie, nincs mit tenni, ezt mindenkinek meg kell értenie. Megboldogult feleségem halála óta csak úgy tengődtem mindenféleképpen. Annyi idő után most újra van bödölle, meg egy kis simogatás és tűz a kályhában. A fő, hogy az anyós rendes, akkor minden megy, és elégedettség van, hát nem? Mér van ittend olyan csend?

BURKE Semmi. Csak az alkonyat.

Verébcsvitelés

VÁCLAV Mint egy kihót házban! És hová mentek, nem mondták, he?

BURKE Nem.

VÁCLAV Hászen nem számít, hászen nem ég semmi, legalább egy kicsit elbeszélgetünk. *(Előhúzza az óráját)* Az idővel baj van, tudja-e? Folyton szalad. Mindenkinek elgyön az órája. Így van ez már ebben az életben. Csak az zavar meg, hogy nincsenek idehaza. Én meg itt hozom az anyósnak a húsverőt, mert hogy natúrnicli lesz, érti? *(Kicsomagolja a papírból)* Nézze má, hogy nem hazudok.

BURKE Én mindezt elhiszem magának. *(A kezét tördéli)*

VÁCLAV Hászen majd csak meggyünnek, nem? A szomszédban nincsenek, azokkal rosszban vannak, a hentesnél sincsenek . . .

BURKE Hm. Mibe került az a húsverő?

VÁCLAV Tizennyolc-húszba, nyelestül. Ügyes dolog, praktikus.

BURKE Nem is tudom. *(Elveszi a húsverőt)*

VÁCLAV Egy kis sör véletlen nem akadna?

BURKE Csak bukta van.

VÁCLAV Egy anyósom sem csinált olyan jó, omlós buktát cukrozott héjjal, mint amelyet az anyukám csinált.

BURKE Hm. A szekrényben . . . ööö – a kocsmában van tízes sörük, uram, ööö . . .

VÁCLAV Menjen má, hát csak nem fog tízes sörér isten tudja, hová menni! Hászen a jány, ha meggyün, maj elugrik. Magát mán a nők nem érdeklík, igaz, apus? Hány éves egyátalán! (*Kibúz egy kis dobozt*) Rápipál?

BURKE Nem, utáлом a dohányzást, uram . . .

VÁCLAV (*rágyújt*) Én meg bírom. Negyvenet szívok napjában, elhiszi?

BURKE Hinni kell, ura-am, ettől tudós az ember! Ah, istenem, olyan fáradt vagyok!

VÁCLAV Hát ha maga olyan tudós, akkor mondja meg nekem, mikor lesz vége a világnak, he? Vagy magyarázza meg: mik azok az izé izék . . . ha olyan okos? Mondok én magának valamit, én ismerem a tudósokat. Amikor mindent olyan szépen leírnak, hát akkor úgysem érti azt senki!

BURKE A dolog így áll, tisztelt . . . ööö . . .

VÁCLAV Václav.

BURKE Tisztelt Václav úr. Így áll: . . . ööö, ez a keresztség vagy a vezetékeve?

VÁCLAV Kereszt és vezetéke – hászen Klenčiből való vagyok, nem? Václav Václav!

BURKE Chod-vidéki! Él ott egy unokafivérem, a Chod-vidék fővárosában. Már egészen jól beszéli az ottani nyelvet. Egyébként magányosan állok a világban. Vendég vagyok! Hívatlan vendég! Albérlő.

VÁCLAV Csak nyugi. Hászen majd csak lesz valahogy. Én is csak úgy vagyok itt, mintha tűkön ülnék.

BURKE (*szünet után*) Hm. A gomba nem nagyon nő az idén, ugye?

VÁCLAV Nem is tudom. Éppen a múltkorjában hoztam egy teli cigarettatárca rókaagombát.

Verébcsipogás

BURKE (*dobol az ujjaiival*) Csirip, csirip!

VÁCLAV Hóógy?

BURKE Semmi. Megy ez. Mit csinál Kozina? Lottózik?
Az is tudomány, elárulom magának. Egyszer csak egy
hajszálon múlt a négyesem.

VÁCLAV Nem értem; még azt mondta: Václav, este fel-
szerelek egy intimes rózsaszín csillárt! És a szekrény he-
lyére egy díványt teszek.

BURKE A szekrényben egyetlen élő lélek sincs.

VÁCLAV Tudom én, hogy nincs. Az én figyelmemet semmi
se kerüli el! Ide figyeljen, láttam, amint egy pacák cso-
korral begyűtt ide. Nincs ebben valami huncutság? Nem
bújt el valahová az a két nőszemély, hogy azt az átkozott
Václav Václavot megtréfálják, he? Nem zavarja, hogy
humorral élek, ugyi, nem?

BURKE Egyáltalán. Fáradt vagyok.

VÁCLAV (*feláll, mostanáig a csokron ült*) És még azt is
mondta: az ágy helyett egy pingált ládát teszek az ablak
alá, s rá a tévét. (*Fel-alá járkál*) Mit néz úgy rajtam?
Mindenkinek kell, hogy legyen valakije, akihez ragasz-
kodik, nem? Tudja, milyen szomorú vót az én életem
esztendőkön át? Tudja, mit jelent nekem ez a jány?
A lagzi után a tenyeremen fogom hordozni, ekkora rózsá-
kat fogok neki hozogatni! Mézeskalács szívet veszek neki,
meg dudát is veszek neki. Meg tévét! Meg autót! Egy
rakás tojást! Meg bőrkabátot! Ebből ittend saját kezűleg
egy paradicsomot csinyálok! (*Leveszi szürke műbőr ka-
bátját*) A villanyvezetéket a falba süllyesztjük, az ajtó
kipingálását befejezzük, a padlót felszedjük, parkettát
rakunk le, kidobunk minden kacatot, közvetlenül a meny-
nyezet alá szereljük a fénycsövet, szőnyeg faltól falig,
a szentségit, én ittend mindent ripityomra verek, ha ez
a jány elárult. (*Kibúzza az ajtóból a kést*) Soha egy rossz
szóval sem illettem! Azt mondta nekem: Te vagy az én
zergém! (*Az előszobából behoz egy fazekat*) Meghíttak
vacsorára, vagy nem híttak meg?!

BURKE Hagyja azt ott, Václav Václav úr!

VÁCLAV Ide figyeljen, apuskám, szaladjon, oszt csönges-
sen be a szomszédba, hogy nem-e odament az a pacák a
csokorral!

BURKE Vencel úr, hagyja azt, mondom, hagyja ott, miért
hozza be ide, minden hiába!

VÁCLAV Mi az, hogy hiába? *(A fazekat az asztalra teszi, s leveszi róla a fődőt)* Meleg ételt készítettek, fogja meg!

Burke a szekrényt nézi

(Václav a homlokára üt) Ha netán itt vannak valahol, hát én elkapom őket! *(A szekrényhez indul)*

BURKE Te idegen! *(Beleharap Václav fenekébe)*

VÁCLAV Au, mimet harapta meg!?

Václav fenekéből egy műfogsor lóg

BURKE *(a szekrényt védve)* Te szibész! Oda nem mehatsz! Gyalászatot nem! *(Fröcsög)* Ftt, ftt! Te tömpe orrú gasz!

VÁCLAV *(lök egyet Burkén)* Én agyonverem őket! Én agyonverem őket! *(Ráveti magát a szekrényre)*

Burke felkapja a húsverőt, és fejbe vágja vele Václavot, aki arcán keserves fintorral térdre bukik

VÁCLAV *(a fejét fogja)* Au, te ökör, a szekrényben van a lakk! Tegnap tettem oda, hogy az ajtót még egyszer átkenjem! *(Újabb ütést kap)*

BURKE Majd adok én neked kenészt!

Václav elterül a földön

VÁCLAV Svatka, Svatka, elárultad a te Václavkádát, mihez fogok most nélkülöd?

BURKE *(levegő után kapkod)* Nem nyugszanak, nem nyugszanak! Én az isztenéjt, szemmit, szemmi ilyeszmit nem akajtam! Hiszen én máj nem tudok többet! Nekem szak 403 kojona nyugdíjam van. *(Leborul az asztalra)* Miéjt ilyen az élet, miéjt? Miéjt lesz mindig mindenütt valami az embejje? Miéjt? Miéjt kell az embejnek ilyen nehéz kejesztet viszelnie? Anyukám, apukám, ti megmondátok nekem elője! Szenki szem éjt meg, mindenki szak kinevet! Mim van nekem asz életből? Mi jutott? Kiszájadt bukták őszje! Pompej öt pejszel tizenkettő előtt! *(Feláll)* Öt hulla öt mászodpejc alatt! *(A szekrényre teszi a kezét)*

Mindesz bojszalmaz. De nem unalmaz! *(Ráébredőn)*
Nem unalmaz! Nem, nem. Kőjűlöttem ujalkodók ész
feltalálók élnek, de ki szejtí, milyen nyugdíjasz bajlang
esz? Séjv és jadikálisz életmód változász! *(Elveszi a fog-
sorát, és a szájába rakja)*

Csengetés

A rendőrség! Mindent azonnal kiszimatolnak! Régebben
minden könnyebb volt. Változnak az idők, akár az idő-
járás, és az ember nem választhatja meg a korszakot,
amelyben él. *(Feláll)* Bárcsak Afrika venne körül és
őskori barlangok!

Hosszú csengetés

Még végiggondolni sem hagyják a dolgokat. Még végig-
mondani sem hagyják a saját nekrológomat.

Kopogás

Élve nem kapnak meg. *(Bezárja az ajtót)* Az ejtőernyő-
söket sem tudták élve elfogni. *(Erőlködve lenyeli a kul-
csot, és a karosszékiig vonszolja magát)*

Dörömbölés

Csak dörömböljete! Ha be is verekeditek magatokat,
élőket úgysem találtok. Eh. Elestek egy őszi délutánon,
különös törvények parancsolata szerint.

Verébcsipogás

Eh, hallom a verebeket. Mennyi veréb a lombkoronák-
ban.

A fények némileg tompulnak

Különös délután! Eh, eh! Egy jelentéktelen, hajótörött
lény különös délutánja.

Dörömbölés

Különös dörömbölés! A végzet dörömbölése!

Burke elnyúlik a karosszékekben, a mennyezetet nézi, nyöszörög, a dörömbölés közben erősödik, de aztán hirtelen abbamarad. A szekrényből horkolás hallatszik, amely szintén hirtelen elhallgat. Verébcsipogás. A szekrényajtó nyikorogva kinyílik, s némileg elgyötörten megjelenik Tichý, levegő után kapkod, miközben Burke nyöszörög

Eh, eh, micsoda ostoba tárgy! (Fogja a hasát)

Tichý kilép a szekrényből, s most egy másik „bulla” kezd horkolni

Eh, Tichý!

TICHÝ Jó napot, mester. (Óvatosan az ajtóhoz megy, aztán hirtelen lenyomja a kilincset. Megismétli a kísérletet)
Hehe.

BURKE Eh. Alighanem a pénzes postás volt.

TICHÝ (törölgeti a homlokáról a verítéket) Tudom, mester.

BURKE Eh, a nyugdíjat hozta!

Tichý észreveszi a földön fekvő Václavot, s úgy áll ott, mint egy holdkóros, aki a kerti ágyások között ébred fel

Eh, az ember kap valami nyugdíjat, és gázok elegyét lélegzi be. Eh, eh, hú.

TICHÝ Igen, mester. (Nézi Václavot) Szép szobácska.

BURKE Mi? Eh, mit mond, Tichý?

TICHÝ Én istenem, jó istenem, becsukódik már a szemem, de a tied nyitva, atyám, amíg alszom, vigyázz reám.

BURKE Átkozott vasholmi! Tichý, én beteg vagyok, Lázár, haldokló Hamlet vagyok. Rosszul vagyok! Eh.

TICHÝ Rám ne legyen tekintettel, nem akarom föltartani. (Újból próbálkozik az ajtóval) Amíg alszom, vigyázz reám, vigyázz az én szüleimre meg az édes testvérimre, tramtarata ratata.

BURKE Eh, lenyeltem a kulcsot, de nem egy biztonságit,
hanem egy közönséges, nagy ajtókulcsot!

VÁCLAV *(a földön)* Svatava?

TICHÝ Tessék?

BURKE Ááá! Rajtam nem lehet segíteni!

TICHÝ Igen, természetesen! Segíték! *(Felkapja a fazekat,
és Burkéra önti a tartalmát)*

BURKE Au, mit csinálsz? *(Szemrehányón néz Tichýre)* Ez
húsleves, te hülye! *(Lefekszik)*

TICHÝ Hát izé, azt hittem, mester – én tudom, hogy én
semmihez sem értek. *(Téblábol)*

VÁCLAV Ki szitkozódik itt?

BURKE Cyrano haldoklik! És megátkoz mindent! Eh!

TICHÝ *(Václavhoz)* Mi még nem ismerjük egymást, Tichý
vagyok! *(Zsebre vágott kézzel izeg-mozog)*

VÁCLAV *(tapogatja a fejét)* Ju-ju-ju-juj.

BURKE Eh, eh!

VÁCLAV Svatava! Mondtál valamit?

BURKE Varjak kárognak a csatatér felett!

VÁCLAV *(fogja a fejét)* A francba. *(Föltápáskodik)*

BURKE Körös-körül hullák hevernek. Vérben, metéltben,
eh, ott van, érzem őt, tele van bacilusokkal!

VÁCLAV *(észreveszi Burkét)* Mi van?!

SVATAVA *(a szekrényben)* Anyukám, anyukám, hallod?
Kukorékol a kakas! Reggel van! Fényes nappal!

VÁCLAV Svatava! *(Merőn nézi Svatavát)*

TICHÝ *(a szekrény felé)* Jó napot; mi már ismerjük egy-
másat, Tichý vagyok! *(Topog)*

VÁCLAV Hagyjanak bennünket magunkra, igen?

TICHÝ Izé, be van zárva, nincs kulcs: és nekem mozi-
jegyem van!

OUTĚCHOVÁ *(föltápáskodik)* Uf, hát én jól elaludtam,
gyerekek. Jézusom, Václav úr!

Václav félrelöki Outěchovát, Svatavát nézi merően

SVATAVA Én félek. *(Összegörnyed a szekrényben)*

TICHÝ *(Outěchovához)* Tichý vagyok, jó napot kívánok!
Nincs kulcs.

VÁCLAV *(Svatavához)* Édes istenem!

Mindenki végignéz önmagán, Burke nyöszörög

Miért is nem dőfte az belém hátulról a kést! (*Tenyérébe rejti fejét*) Miért?

TICHÝ Izé, én mennék, de nincs kulcs! Hát így. Kiáltsunk! (*Fejébe nyomja a kalapját, amely a földön bányódott*)

OUTĚCHOVÁ (*sírósan*) Jaj-jaj, micsoda szégyen! Gyerekek, gyerekek, szeressétek egymást! Ez az egyetlen az életben, amink van.

BURKE Kulcs!!!

OUTĚCHOVÁ Esküszöm magának, Václav úr, hogy a menyasszonyi fátylát tisztogatta! Szerencsétlen lány.

TICHÝ (*topog*) Ha volna egy álkulcs. Becsületes dolog álkulcsot használni?

OUTĚCHOVÁ Hogy mi mindent kellett megérnünk ebben az életben! Délután még itt súroltuk szépen a padlót! (*Szaglászik*) Odaég a buktám! (*Burkéra néz, leül*) De hát megtörtént; az ember ne várjon hálát! Burke úr, maga nem bír felállni?

BURKE Le van sajnálva!

OUTĚCHOVÁ Libát sütöttem vasárnapra, percenként megöntözgettem. Előre örültem, hogy megtömjük a hasunkat, gyerekek! Gyerekek, gyerekek!

TICHÝ (*topog*) Nem gondolok vízre, hanem álkulcsra. Nem gondolok vízre, hanem álkulcsra, nem gondolok vízre . . .

VÁCLAV (*felemeli a fejét*) Kinél van a kulcs?

TICHÝ Nincs kulcs! Kiemelni a sarkából! Kiemelni!

VÁCLAV (*Tichýhez*) Azt merte csak! Inkább szedje magát, oszt tűnjön el, de gyorsan! (*Burkéhoz*) És maga is!

TICHÝ Nem gondolni a Niagarára.

OUTĚCHOVÁ Gyerekek, csak a szomszédok ne tudjanak meg semmit. Világéletünkben tisztességesek voltunk!

VÁCLAV (*Svatavához*) Minden újra rendbe lesz. Nyáron elmegyünk maj hozzánk, ahol a legjobb fürdés esik a tóban.

SVATAVA Nem akarok tavat, nem akarok szakadékot, nem akarok tavat, el akarok menni, el akarok valahova menni!

TICHÝ Én is! Az isten szerelmére! A humanizmus érdekében!

VÁCLAV Hagyja ezeket a dumákat, maga pojáca! (*Svata váboz*) Csókolóztatok, he? (*Megragadta Tichýt*) Fogta a kezedet? (*Tichýhez*) Mi mindenét fogtad?

OUTĚCHOVÁ Gyerekek, szeressétek egymást!

SVATAVA Szétbomlaszt a bádognakában!

TICHÝ Én nem tudom, én szűz vagyok, becsületszavamra! (*Dobbant*) Én ezt már nem bírom ki, bilit nekem, valami edényt! Követelem emberi jogaimat! (*Az asztalról elkaparintja a fazekat*)

VÁCLAV Csend! (*Tichý fejébe veri a fazekat*)

Tichý sikertelenül próbálja leszedni

OUTĚCHOVÁ Burke úr, maga olyan jó ember, mondja nekik, hogy szeressék egymást!

BURKE Asszonyom, én semmit sem tudok.

TICHÝ Gyilkosok!

VÁCLAV (*dobbantgat, és virtuskodva énekel*) Sárga csizmám a köpéstől be fényes, én vagyok a legglancosabb kiséres, ganéval ha megrakom a szekerem, tetejébe a rózsámat ültetem. Mikor a nap kidugja a pofáját, kihajtom a gazduramnak gulyáját, ráverek a Riska tehén farára, úgy gondolok az én csalfa babámra.

SVATAVA (*rázza a kilincset*) Én nem maradok itt, én nem maradok itt!

VÁCLAV (*Burkéhoz*) Én sem maradok! Adja elő a kulcsot! Maga gyugta el!

TICHÝ (*letérdel*) Mester, térden állva kérem, ne hagyja, hogy szegyenben maradjak! Van itt valahol egy bilije?

VÁCLAV Azt kérdeztem, hun a kulcs?

OUTĚCHOVÁ Istenem, ha ezt meghallják a szomszédok! Mi mindig olyan rendesek, olyan tisztességesek voltunk!! (*Svatavának*) Te ostoba liba; ez volt az első és utolsó lehetőség!

VÁCLAV Hová tetted a kulcsot, te penészes vénység?

TICHÝ (*forogódikik a sarokban*) Nem maradok szegyenben! Nemnemnem! Gyilkosok!

OUTĚCHOVÁ *(veri Svatavát)* Te ocsmány, utolsó szajha!
 Hálát adhattál volna az istennek!
 VÁCLAV *(megragadja a kést)* Te szerelmem gyilkosa! *(Le akarja döfni Burkét, de Burke karja és mellkasa között a karosszék párnájába döfi a kést)*
 SVATAVA *(eltakarja a szemét)* Tajtékot vet, tajtékot, tajtékot. Ó, anyukám!
 OUTĚCHOVÁ Ó elmegy! *(Imádkozik)*
 VÁCLAV *(fejével döngeti az ajtót)* Én nem vagyok primitív, én nem vagyok primitív!
 TICHÝ *(táncol)* Tycho de Brahe kibírta, kibírta.
 BURKE Sebészt nekem!
 TICHÝ *(táncol, és őrjöngve ugrándozik)* Gondold, hogy ez a hazáért van, hogy a hazáért van, gondold, hogy a hazáért van, gondold . . .
 VÁCLAV Nem vagyok, és nem vagyok! *(Öklével veri az ajtót)*
 OUTĚCHOVÁ Szeressétek egymást! Meghallják a szomszédok!
 TICHÝ *(vértanúként áll némán, körülötte nőttön-nő egy tócsa. Sír)* Kisasszony, könyörgöm, ne nézzen ide. Én nem vagyok olyan!

Az ajtó engedni kezd, s kidől. Outěchová fogva tartja Václavot, aki ki akar mászni

OUTĚCHOVÁ Minden jóra fordul!
 TICHÝ Én vívtam, lovagoltam!
 VÁCLAV *(eltompultan áll és libeg)*
 OUTĚCHOVÁ Bonifác apuka, örülj, hogy ezt nem kellett megérned! *(A falhoz támasztja az ajtót)*
 TICHÝ *(az ajtóhoz rohan)* El, el innen, el!
 BURKE *(feláll)* Az istenért, Tichý! Nekem sebész kell!
 TICHÝ Természetesen, mester, természetesen! Kint van telefon!
 BURKE A portrék az enyéme, Tichý. A koffert!
 TICHÝ *(leszedi a képeket)* Természetesen. Csak el! *(Felkapja a bőröndöt)*
 BURKE Le royaume me reverra. *(Nebézkésen elindul Tichý után, fogja a basát)*

Kimennek. Outěchová a nyomukban. Václav és Svatava némán áll

OUTĚCHOVÁ *(behoz egy lábost, kenyeret, buktát, s tányérokat és kanalakat rak szét)* Vacsorát készítettem, csirkét pucoltam, és úgy, de úgy örültem, gyerekek, a ti boldogságotoknak! *(Terít)*

Svatava leül az asztalhoz

VÁCLAV *(odaér Svatavához)* Svata! Az embernek élni köll! *(Gyöngéden)* Jóllakunk, elugrasz sörér, osztán belefogunk!

Svatava könnyedén mosolyog, Václav leül vele szembe

OUTĚCHOVÁ *(levest oszt)* Én is azt mondom. A világon csak egyszer és mindenkorra vagyunk, gyerekek. Még szerencse, hogy volt a sparherden ökörszály leves is. És hogy a bukta mégsem égett oda!

VÁCLAV Áldott arany kezek, anyuka! Hiszen majd minden helyregyün. Az ajtót megjavítjuk, a padlót megjavítjuk, meg mindent.

Esznek

OUTĚCHOVÁ *(ott áll fölöttük)* Egyetek, gyerekek, ne gondoljatok semmire, csak egyetek! Szegény Burke úr!

VÁCLAV Ha az lenyelt valamit, akkor én pápa vagyok. Az a kulcs egyszerűen csak jól gyütt neki. De ha én egyszer, netán még . . .

Svatava és Outěchová némán nézik Václavot

OUTĚCHOVÁ *(észbe kap)* A fő, hogy szeressétek egymást, gyerekek! Ha a szegény megboldogult papa látná ezt! Milyen boldog volna, aranyoskáim!

VÁCLAV *(feláll, az ablakhoz megy, figyeli az utcát)* Csak nézem, hogy igazán elmentek-e. *(Az ajtóhoz megy, fel emeli, az ajtótoknak támasztja, aztán visszamegy az asz-*

talhoz, s újra felveszi a kanalat) Ha netán eszükbe jutna valami, például, hogy egyszer ki akarnák rabolni ezt itt, hát én akkor majd megmutatom nekik.

Esznek

A bolondoknak.
OUTĚCHOVÁ Aranyoskáim.

*Esznek, Outěchová ott áll fölöttük és mosolyog, a szín
lassan elsötétül*